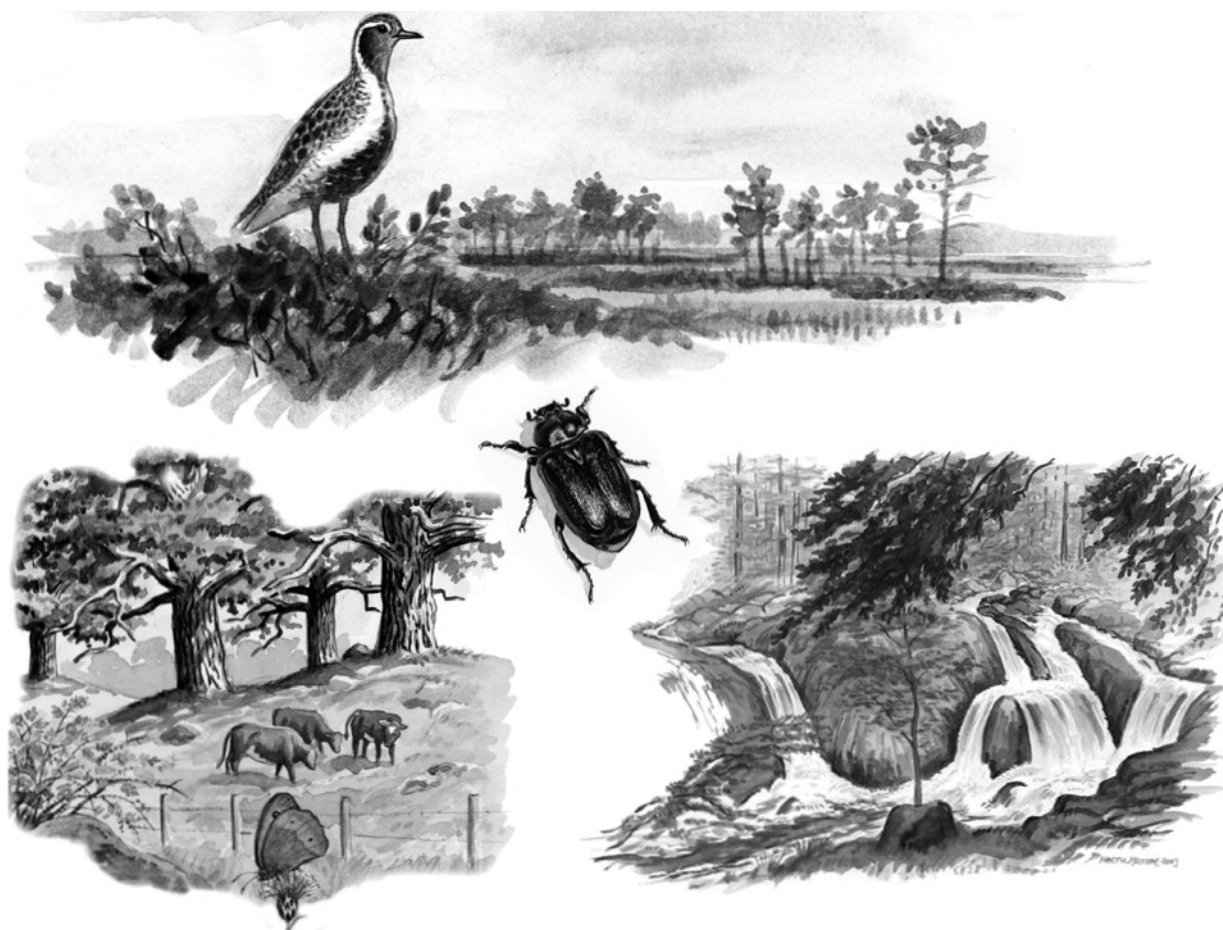

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Bevarandeplan för Natura 2000-område

SE0540116 Klosterängen

EU:s medlemsländer bygger upp ett sk. "ekologiskt nätverk" av naturområden som kallas Natura 2000. Livsmiljöerna för vilda djur och växter krymper i snabb takt och många arter hotas av utrotning. Länderna i EU samarbetar därför för att försöka bevara det europeiska växt- och djurlivet. Arbetet grundas på två EU-direktiv, *fogeldirektivet* och *CIJt- och habitatdirektivet*.

Natura 2000-områden i Västra Götalands län

I Västra Götalands län finns 406 av regeringen beslutade Natura 2000-områden (t.o.m. år 2004) som sammanlagt har en yta av cirka 240 900 hektar. Avsikten med områdena är att bevara speciella, i EU direktiven bestämda naturtyper och arter. I länet förekommer 54 av dessa naturtyper och 95 djur- och växtarter. Arbetet med att utse områden har pågått sedan EU-inträdet 1995. Naturtyperna kan sammanfattas i följande kategorier och täcker cirka hälften av den totala ytan.

- Berg / hållmark, 3 800 ha
- Odlingsmark / hed, 3 506 ha
- Lövskog, 5 248 ha
- Barrskog, 8 475 ha
- Våtmark / hed, 14 218 ha
- Sötvatten, 21 567 ha
- Sötvatten, Vättern, 60 000 ha
- Hav / kust, 25 304 ha

Bevarandeplanen

Till varje Natura 2000-område ska det finnas en bevarandeplan. Den ger en beskrivning av området och dess naturvärden, vad som kan skada eller påverka naturvärdena samt vad som krävs för att de ska finnas kvar. Planen ska också underlätta vid tillståndsprövningar enligt miljöbalken. Bevarandeplaner utarbetas och fastställs av Länsstyrelsen som även är ytterst ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Planen kan dock revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar ändras; den sägs vara ett "*levande dokument*". Det är därför aldrig för sent att bidra med kunskap och synpunkter, kontakta gärna Länsstyrelsen. När bevarandeplanen ändras medför det att den måste fastställas på nytt. Markägare och andra berörda ges då nytt tillfälle att lämna synpunkter om ändringarna är av betydelse.

Tillståndsplikt och samråd

För att inte skada Natura 2000-områdenas värden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det gäller även åtgärder utanför Natura 2000-området (regleras av miljöbalken). Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som kan påverka naturvärdena i ett område bör man samråda med länsstyrelsen innan man påbörjar en åtgärd. Om det rör sig om en skogsbruksåtgärd ska istället samråd hållas med skogsvårdsstyrelsen innan en åtgärd påbörjas.

Mer information

Länsstyrelsen - www.o.lst.se - Telefon 031-60 50 00 vx. - E-post: natura2000@o.lst.se

Skogsvårdsstyrelsen - www.svo.se - Telefon 033-17 73 30 vx. - E-post: svs@svsvg.svo.se

Naturvårdsverket - www.naturvardsverket.se

Om lagstiftningen som Natura 2000 bygger på

Ett Natura 2000-områdes juridiska status bestäms av flera paragrafer i miljöbalken. Förutom bestämmelser om områdesskydd och tillståndsprövning enligt 7 kap. miljöbalken är Natura 2000-områden även riksintresseområden enligt 4 kap. 1 och 8 §§ i miljöbalken, vilket innebär att Natura 2000-bestämmelserna får en tydlig koppling till en rad andra lagar som rör markanvändning. Bestämmelser som rör miljökonsekvensbeskrivningar (MKB), tillsyn och ersättningsfrågor m.m. i Natura 2000-områden finns även i miljöbalkens kapitel 6:1 och 7, 11:9, 17:3, 19:2, 21:7, 29:4 och 31:4 och 5 kap. MB samt i förordningen om områdesskydd (1998:1252).

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Naturvårdsenheten

Benny Lönn

BEVARANDEPLAN Diarienummer:
Fastställt 511-11156-2004
2005-08-15

Enligt sändlista

Bevarandeplan för Natura 2000-området

SE0540116 Klosterängen

Kommun: Mariestad Områdets totala areal: 4,3 ha

Områdestyp: pSCI Biogeografisk region: Boreal

Naturtyper och arter som måste bevaras i området:

- 6510 - Slätterängar i låglandet
- 9020 - Boreonemoral ädellövskog*
- 9160 - Näringsrik ek eller ek- avenbokskog
- 91E0 - Svämlövskog*

Bevarandeplanen behöver uppdateras!

Enligt nuvarande kunskap om området vet vi att

även följande naturtyper finns:

9070 - Trädklädd betesmark

följande naturtyper inte finns eller inte har naturtypsstatus:

6510 - Slätterängar i låglandet

9160 - Näringsrik ekskog

91E0 - Svämlövskog

Utvecklingsmark till ytterligare naturtyper kan finnas. Detta är viktigt att ta hänsyn till.

Bevarandesyfte

Syftet med Natura 2000-området är att de naturtyper och arter som finns i området (se förteckningen) ska bevaras långsiktigt. Varje naturtyp och art ska bidra till att upprätthålla s.k. gynnsam bevarandestatus inom sin biogeografiska region. Det här området utgör därför en viktig del i det ekologiska nätverk av områden som Natura 2000 bygger på.

Det främsta bevarandesyftet är att bevara och utveckla ädellövlunden dock med inslag av vissa triviala trädarter samt gläntor.

Regeringen fattade beslut om att föreslå området till Natura 2000-nätverket i januari 1997.

Beskrivning av området

Östra delen av området är sluttande med en del uttryckande grundvatten, framförallt under våren. Västra delen är horisontell. Största delen av arealen är en sluten, extensivt betad, ädellövlund med unga till vuxna träd. Mycket ask, ofta grov ek, alm och fågelbär samt hassel finns. Inslag av trivial öppen gräsmark samt ett mindre klibbalkärr finns. I fältskiktet finns bl a vårlök, smånunneört, mycket svalört, lungört, skogsbingel, tandrot, nästrot, hässlebrodd, lundelm och hässleklocka. Odlingsrösen vittnar om att här förekommit odling.

Bevarandemål

Bevara och utveckla ädellövlunden med möjlighet för lundfloran att expandera.

Exempel på uppföljningsbara bevarandemål beskrivs under respektive naturtyp och art. Vilka av dessa mål som kommer att användas i området bestäms när kompletterande inventeringar genomförts. Då kommer även koder som x, y och liknande att ersättas med siffror och arter.

Markägarförhållanden

Privat.

Vad kan påverka negativt

Hot mot ädellövlunden och dess lundflora är större trädavverkning, igenväxning, skogsbrand, spridning av barrträd, införande av främmande trädarter, borttagande av död ved samt dikning. Andra hot som regleras i reservatsbeslutet är schaktning, upplag och plantering.

Bevarandeåtgärder

Förutom vad som i övrigt gäller enligt miljöbalken och annan miljölagstiftning krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Tillstånd krävs inte för verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändiga för skötseln och förvaltningen av det berörda området (7 kap 28 a § miljöbalken).

Området är naturreservat. Orkidéer är fridlysta.

Viktigt är att aktuell skötselplan finns för naturreservatet och att tillsyn sker regelbundet.

Skötsel:

Lämplig skötsel av ädellövlunden är extensivt bete med sent betespåsläpp, naturvårdsanpassad gallring, alternativt ringbarkning för att behålla lundkaraktären och lundfloran samt medelst naturvårdsanpassad röjning/avverkning behålla ekarnas vigör och lavpåväxt. Vid för slutet trädskikt skuggas både lundfloran och ekarnas lavpåväxt bort.

Bevarandestatus

Se naturtypen Boreonemorala, äldre naturliga ädellövskogar av fennoskandisk typ med rik epifytflora.

Uppföljning av naturtyper och arter

De i bevarandeplanen angivna målen ska följas upp.

Bevarandemålen följs upp med olika tidsintervall beroende på vilken naturtyp eller art som berörs. Naturtyper som inte kräver skötsel följs upp stickprovsvis med glesa tidsintervall liksom arter som till exempel förekommer på många lokaler eller som inte är hotade i så hög grad. Områden som vid basinventeringen inte konstateras ha gynnsam bevarandestatus följs upp regelbundet tills gynnsam bevarandestatus uppnåtts. Samtliga områden ska följas upp om de innehåller arter och naturtyper som är sällsynta, särskilt viktiga för biologisk mångfald eller kräver regelbunden skötsel.

Dokumentation

Länsstyrelsen i Skaraborgs län, 1972: Beslut för naturreservatet Klosterängen. Beslut 1972-01-18.

Länsstyrelsen i Västra Götalands län, 2003: Skötselplan för naturreservatet Klosterängen. Beslut 2003-11-03.

Finsberg, M. 2001: Lövskogar i Mariestads kommun. Länsstyrelsen i Västra Götaland, rapport 2001:53.

Naturtyper, djur- och växtarter som speciellt måste bevaras i området

6510 Slätterängar i låglandet

Beskrivning: Slätter förekommer inte. Habitatet slätteräng i låglandet får utgå. Den större glänta som finns får ingå som glänta i lövlunden.

Bevarandemål:

Negativ påverkan:

Bevarandeåtgärder:

Bevarandestatus:

Uppföljning: Se tillsviðare den allmänna beskrivningen under rubriken: Uppföljning av naturtyper och arter. Uppföljningsmetoder mm. kommer att beskrivas senare.

9020 Boreonemoral ädellövskog*

Beskrivning: Generellt är habitatet äldre naturliga ädellövskogar med ett stort inslag av trädslagen alm, ask, lind eller lönn. Eken är ofta en karaktärsart och kan ibland dominera. Skogarna har lång kontinuitet som lövträdsbärande mark. De kan under tidigare sekler varit betes- eller slätterpräglade och därefter vuxit igen eller ha varit betesfredade p.g.a. terrängförhållanden (öar, branter etc.) eller av andra orsaker. En varierad åldersstruktur och förekomst av död ved är viktiga inslag. Artrikedomen på lavar, svampar, insekter och andra markorganismer är stor.

Boreonemorala, äldre naturliga ädellövskogar av fennoskandisk typ med rik epifytflora är känslig för förändrad konkurrens mellan arter, förändrad markhydrologi samt mekanisk påverkan.

<i>Bevarandemål:</i>	<p>Areal</p> <p>-Arealen ädellövskog med rik epifytflora ska vara minst x (3) ha eller öka.</p> <p>Struktur och funktion</p> <p>-På minst x (90) % av arealen ska andelen ädellövträd i alla skikt utgöra minst x (50) % och finnas i minst två skikt, där den undre skikthöjden är högst 1/2 av den övre.</p> <p>-Trädskiktets sammansättning ska vara minst x % av respektive trädslag.</p> <p>-Föryngring av nyckelarter i trädskiktet ska nås i minst x (90) % av området.</p> <p>Fördelningen av nyckelarter i olika åldrar eller diameterklasser ska vara x.</p> <p>(Målet kommer att specificeras tydligare i ett senare skede. Målet för åldersfördelning kan då komma att formuleras som att det ska finnas minst x antal stammar per ha inom varje diameterklass (1-10 cm, 11-20 cm, 21-30 cm) där minst 10 % av antalet stammar i varje klass ska utgöras av nyckelarterna.</p> <p>Målet för säkrad föryngring kan komma att formuleras som att minst x (5-10) st stammar över x (2-6) meters höjd ska finnas per ha av respektive trädslag av nyckelarterna.)</p> <p>-Det ska finnas minst x st grova och/eller gamla träd per ha.</p> <p>Alternativ skrivning: Det ska finnas minst x st grova och/eller gamla träd i naturtypen.</p> <p>Fotnot: Specificera gärna arterna.</p> <p>-Andelen arter av grova träd ska bibehållas eller öka så att x % av arten a, x % av arten b... o.s.v. förekommer bland de grova träden.</p> <p>Alternativ skrivning: Andelen arter av grova träd ska bibehållas eller öka så att arterna x, y, z, ... fortsätter att utgöra minst x % vardera av de grova träden.</p> <p>-Gran högre än x meter får inte finnas i naturtypen. Detsamma gäller för trädslag av utländskt ursprung som t.ex. cykomorlönn och ädelgranar.</p> <p>Alternativ skrivning: Gran får förekomma med max x % täckningsgrad.</p> <p>Alternativ skrivning: Gran, liksom trädslag av utländskt ursprung får inte förekomma i området.</p> <p>-Det ska finnas minst x m³ död ved per ha. (Relationen död/levande ved ska vara minst 1/5)</p> <p>Typiska arter</p> <p>-Minst x av de typiska lavararterna ska förekomma i minst x % av provytorna.</p> <p>-Minst x av de typiska mossarterna ska förekomma i minst x % av provytorna.</p> <p>-Minst x av de typiska vedsvamparna ska förekomma i minst x % av provytorna.</p> <p>-Minst x av de typiska kärlväxterna ska förekomma i minst x % av provytorna.</p>
----------------------	---

Negativ påverkan: Se den allmänna beskrivningen under rubriken: Vad kan påverka negativt.

Bevarandeåtgärder: Se den allmänna beskrivningen under rubriken: Bevarandeåtgärder.

Bevarandestatus: Den extensivt betade ädellövlunden bidrar bra till den biogeografiska bevarandestatusen för boreonemorala, äldre naturliga ädellövskogar av fennoskandisk typ med rik epifytflora. Dock finns här potential för att höja bevarandestatusen genom att i mindre omfattning öppna upp skogen och därigenom få ett bättre ljusklimate för framförallt lundfloran.

Uppföljning: Se tillsvdare den allmänna beskrivningen under rubriken: Uppföljning av naturtyper och arter. Uppföljningsmetoder mm. kommer att beskrivas senare.

9160 Näringsrik ek eller ek- avenbokskog

Beskrivning: Bör utgå. Hela området borde kunna platsa som "Boreonemorala, äldre naturliga ädellövskogar av fennoskandisk typ med rik epifytflora".

Bevarandemål:

Negativ påverkan:

Bevarandeåtgärder:

Bevarandestatus:

Uppföljning: Se tillsvidare den allmänna beskrivningen under rubriken: Uppföljning av naturtyper och arter. Uppföljningsmetoder mm. kommer att beskrivas senare.

91E0 Svämlövskog*

Beskrivning: Detta habitat bör utgå. Eventuellt ersättas med Lövsumpskog.

Bevarandemål:

Negativ påverkan:

Bevarandeåtgärder:

Bevarandestatus:

Uppföljning: Se tillsvidare den allmänna beskrivningen under rubriken: Uppföljning av naturtyper och arter. Uppföljningsmetoder mm. kommer att beskrivas senare.
